

III Spotkania Naukowe w Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku

Słowiańsko-germańskie badania literaturoznawcze, językoznawcze i glottodydaktyczne na przełomie milenium stanowiły zasadniczy krąg tematyczno-badawczy obrad III Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Wschód – Zachód*, zorganizowanej w dniach 13-14 września 2001 r. przez Instytut Neofilologii Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku.

Oficjalnego otwarcia Spotkań Naukowych w Słupsku dokonał Prorektor Pomorskiej Akademii Pedagogicznej dr hab. prof. PAP Wacław Florek. Wiele ciepłych słów i podziękowań złożonych zostało długoletniemu Dyrektorowi Instytutu Neofilologii, inicjatorowi organizowanych w Słupsku konferencji naukowych, autorowi sukcesów dydaktycznych i naukowych Instytutu, przyjacielowi i przełożonemu, zasłużonemu prof. PAP dr hab. Jerzemu Wróblewskiemu. Chwilą ciszy obecni uczcili jego pamięć. Oddali cześć wielkiemu, a zarazem skromnemu człowiekowi, który mężnie przyjął ostatnie wyzwanie i w chwilach choroby podjął się jeszcze dzieła organizacji kolejnej konferencji naukowej.

Podczas konferencji, tradycyjnie już i zgodnie z określoną problematyką, pracowały trzy sekcje: literaturoznawcza, lingwistyczna i glottodydaktyczna, w których, rezygnując w bieżącym roku z wnikliwej selekcji wystąpień ze względu na język prezentacji, dokonano przedstawienia i przeglądu zasadniczych kierunków i tematyki badawczej w obrębie języków słowiańskich i germańskich.

Niewątpliwie na szczególną uwagę zasługują referaty, wygłoszone podczas uroczystości otwarcia konferencji i posiedzenia plenarnego, prezentujące interesujące spostrzeżenia autorów na temat wybitnych postaci nowożytnego językoznawstwa, literatury rosyjskiego romantyzmu oraz aspektu gramatycznego funkcjonowania współczesnego języka niemieckiego. Wystąpienia prelegentów: profesora Bazylego Białokozowicza (Olsztyn) – *Jan Baudouin de Courtenay – twórca nowożytnego językoznawstwa – w walce o społeczeństwo obywatelskie i otwarte*, profesora Kazimierza Prusa (Rzeszów) – *Puszkina wobec „szkoły niemieckiej” w literaturze rosyjskiej* oraz profesora Hansa-Wernera Eromsa (Passau, Niemcy) – *Der Aufbau der verbalen Verknüpfung im deutschen Satz* – przyjęto z dużym uznaniem.

Przystępując do analizy poszczególnych bloków tematycznych, w pierwszym rzędzie należy podkreślić ich różnorodność i bogactwo, ale przede wszystkim wartości poznawcze referatów, nowatorstwo i często cechującą je odkrywczość.

Tak więc różne aspekty i wątki historyczno-problemowe literatury niemieckiej oraz polsko-niemieckich stosunków literackich omówione zostały w wystąpieniach: Mirosława Ossowskiego (*Johanna Schopenhauer im literarischen Leben ihrer Zeit*; Gdańsk), Wioletty Knütel (*Die „pommersche” Literatur im literarischen Leben Deutschlands*; Hemmoor – Niemcy), Edyty Trębaczkiewicz (*Zur Rezeption von Maria Dąbrowskas Roman „Noce i dnie” („Naechte und Tage”) in deutschsprachigem Raum*; Szczecin), Joanny Flinik (*Zum Junker-Begriff in Pommern-Buechern der deutschen Schriftsteller*; Słupsk), Martina Nappa (*Deutsche Dichter der Romantik auf dem Gebiet des heutigen Polen*; Słupsk).

Natomiast próbę opracowania częściowych zagadnień literaturoznawstwa rosyjskiego podjęli następujący prelegenci: Tadeusz Bogdanowicz (*Tradycje roman-*

tyzmu we współczesnej prozie rosyjskiej; Gdańsk), Irina Fedorczyk (*Германский Орфей и русская Эвридика. Разговор по совпанному проводу*; Szczecin), Piotr Gancarz (*Kolorowe pejzaże romantyków? Udział barw w projekcjach pejzażowych z krótkich form narracyjnych literatury rosyjskiej pierwszej połowy XIX wieku*; Słupsk), Jadwiga Gracla (*Inni niż wszyscy. O dramacie Lermontowa „Hiszpanie” i Goethego „Egmont”*; Katowice), Marzena Rycielska (*Powieściowa kosmogonia Anatolija Kima*; Słupsk), Natalia Marcynkiewicz (*Специфика функционирования системы флореальных мотивов в лирике А. Блока в романтическом дискурсе*; Homel – Białoruś), Tadeusz Osuch (*Мотив звука в творчестве А. П. Чехова*; Słupsk).

Wielu spośród wyżej wymienionych swą uwagę badawczą skoncentrowało na epoce romantyzmu rosyjskiego, często poszukując nowego podejścia i sposobu interpretacji faktów oraz niestandardowej analizy warsztatu literackiego pisarzy lub poszczególnych gatunków literackich. Bezpośrednio nie korespondujące tematycznie z przyjętym schematem konferencji, lecz niezwykle wartościowe ze względów poznawczych, były referaty: Anny Horniatko-Szumilowicz (Szczecin), Bogusława Górki (Gdańsk) i Jolanty Kazimierczyk (Słupsk), które koncentrowały się, po pierwsze, na zestawieniu i porównaniu cech wspólnych ukraińskiej powieści mitologicznej i nowej powieści latynoamerykańskiej, po drugie, problemach lingwistycznych i hermeneutycznych w typologii wyniesienia węża na podstawie Ewangelii św. Jana, po trzecie, procesie infiltracji wpływów chrześcijańskich na Ruś na przełomie IX-X wieku.

Trafne spostrzeżenia, dotyczące literatury angielskiej, i ciekawa, intrygująca treść odznaczały referat Wojciecha Klepuszewskiego (Koszalin), poświęcony problematyce poezji kobiecej w czasie „Great War”.

Różnorodność zainteresowań badawczych językoznawców i osób, parających się zagadnieniami translatoryki, można było ocenić uczestnicząc w obradach sekcji lingwistycznej.

W części prezentującej problematykę językoznawstwa niemieckiego odkrywczyci i merytorycznie wartościowi spostrzeżenia poczynili: Oleksij Prokopczuk (*Ereignis-/Geschehensverben im Deutschen und ihre Leistungen*; Słupsk), Ewa Zebrowska (*Die Verbklassen im Hochpreussischen*; Olsztyn), Tomasz Czarnecki (*Der Konjunktiv im Deutschen und Polnischen. Parallelitäten und Kontraste*; Gdańsk), N. M. Naer (*Der pragmatische Aspekt des Imperativs*; Moskwa, Rosja), Michaił Kotin (*Das „Passiv” im Deutschen: Sprachphasenomen und linguistischer Terminus*; Słupsk), I. A. Szipowa (*Ausdrucksmittel der Modalität im Deutschen und im Russischen*; Moskwa, Rosja), Anna Stępnia (*Zur Bestimmung der Kollektiva im Deutschen und im Polnischen*; Bydgoszcz) i Katarzyna Siewert (*Das Recht in der Sprache. Einige Bemerkungen zur Erforschung der Rechtssprache*; Bydgoszcz), często analizując zagadnienia gramatyczno-leksykalne w ujęciu porównawczym niemiecko-polskim lub w kontekście wielojęzycznym.

Problemom rozwoju, tendencjom i swoistym zjawiskom, charakteryzującym poszczególne podsystemy ruszczyzny przełomu wieków, poświęcone były analizy następujących badaczy języka: Beata Rycielska (*Struktura semantyczna konstrukcji przyimkowej z celownikiem w języku rosyjskim*; Szczecin), Jolanta Mi-turska-Bojanowska (*Derywaty sufiksalne wśród rosyjskich i polskich substanty-*

wów polisemantycznych; Szczecin), Aleksander Kiklewicz (*Функциональные глаголы. Опыт классификации*; Słupsk), Walentyna Mieszkowska (*Глагол в системе экономической терминологии*; Białystok), Anna Majkiewicz (*О вхождении бѣбенкови в слово...*; Katowice), Izabella Daszczyńska (*Прагматическая функция «религиозной» фразеологии*; Słupsk), Zoja Nowożenowa (*Глагольная связка в кругу предложенческих проблем*; Słupsk), Grażyna Lisowska (*Обличья языка – в контексте развития инфраструктуры информационной на примере современной польской и русской*; Słupsk). Właściwym dla większości prezentowanych analiz było podejście konfrontatywne, tj. szczególne podkreślenie cech wspólnych badanych języków (zazwyczaj w obrębie języka polskiego i rosyjskiego), ale także wypunktowanie różnic w tendencjach rozwojowych badanych języków.

W ramach badań przekładoznawczych najbardziej interesujące referaty zaprezentowały Danuta Gierczyńska (Słupsk) oraz Magdalena Majchrzak (LO w Słupsku), dociekając przyczyn trudności i braku adekwatności w przekładach tekstu literackiego. Materiału do analiz, dokonanych przez autorki, dostarczyła twórczość W. Bielewa – utwory prozaiczne i M. Bułhakowa – *Mistrz i Małgorzata*.

Równie ciekawą okazała się praca Klaudii Koczur (Szczecin), poświęcona bohemizmom występującym w polskich przekładach powieści J. Haška *Przygody dobrego wojaka Szwajjka*.

Z kręgu badań anglistycznych, w dużej mierze dotyczących zagadnień gramatyki i fonologii języka angielskiego oraz współczesnej terminologii prawnej, na wyjątkowe podkreślenie zasługują wystąpienia Anatolija Dorodnych (*Time reference and the English verb*; Słupsk), Nelli Frankowskiej (*The differentiating function of the suprasegmental phonetic means in reading and in spoken English*; Słupsk), Walentyny Bugłak (*Verbal Patterns of Legal Terminological Combinations*; Słupsk).

Tegoroczne prace sekcji glottodydaktycznej zdecydowanie zdominowała tematyka anglojęzyczna, bowiem zaprezentowane prace dotyczyły zagadnień techniki i sposobów nauczania języka angielskiego. Referaty o tej problematyce wygłosili: Borys Sokołow (Słupsk), Małgorzata Ekiert (Słupsk), Adriana Biedroń (Słupsk). Natomiast ostatni z referatów, wygłoszony przez Henryka Łatyszewa (Słupsk) w ramach obrad tej sekcji, poświęcony został tematowi: «*Интернет*» в системе обучения русскому языку как близкородственному.

Niewątpliwie należy podkreślić celowość i wyjątkową wartość organizowania tego rodzaju spotkań naukowych w Słupskiej Pomorskiej Akademii Pedagogicznej. Bowiem stanowią one świetną okazję dla wymiany poglądów, konfrontacji własnych kierunków badawczych z tendencjami ogólnopolskimi, a nawet europejskimi. Nie po raz pierwszy przekonaaliśmy się, że atrakcyjne geograficzne położenie Słupska potrafi przyciągnąć i skupić wiele autorytetów świata nauki, tym bardziej że poza dawką naukowego obcowania zaserwowaliśmy naszym gościom liczne atrakcje natury „duchowo-kulturalnej”, m.in. pobyt w nadmorskim kurorcie Ustka, odwiedziny w Galerii Sztuki Współczesnej *Baszta Czarownic* – wystawa prac R. Góreckiego *Now*, wizyta w Herbaciarni *Spichlerz Richtera*, udział w wernisażu malarstwa I. Ciecierskiego w Galerii Kameralnej BWA w Słupsku.

Po raz kolejny wyrażamy nadzieję, że następne konferencje naukowe, zorga-

nizowane przez Instytut Neofilologii PAP w Słupsku, przyniosą owocne rezultaty i w równie wysokim stopniu spotkają się z akceptacją i pozytywnym przyjęciem ze strony koleżanek i kolegów z zagranicy, a także polskiej rusycystyki, germanistyki i anglistyki.

Grażyna Lisowska
Słupsk